

Natuurvisie Reijerscamp 2013

Een open en weids landschap
te midden van Veluwe bossen

Natuurmonumenten

Natuurvisie Reijerscamp 2013

Een open en weids landschap
te midden van Veluwse bossen

Inhoud

Voorwoord	5
Goede buren	5
Samenvatting	6
1. Gebiedsbeschrijving	
Open en weids landschap	8
Sporen uit het verleden	8
2. Actuele waarden	
Waardevol gebied voor natuur én mens	10
Zoogdier- en vogelsoorten	10
Gevarieerde plantengroei	12
Vlinders en reptielen	13
Ook voor recreanten	13
3. Inrichting en beheer	
Impuls voor de natuur	14
Potenties	14
4. Autonome ontwikkelingen	
Schakel tussen Veluwe en Rijn	16
5. Visie voor Reijerscamp	
Oase van rust en ruimte	18
Beeld en beleving van Reijerscamp	18
Voor natuur én mens	20
Wild in het gebied	22
Inrichting, beheer en onderhoud van het gebied	24
6. Relatie en samenwerking met de omgeving	
Goede verstandhouding blijft noodzakelijk	26
7. Maatregelen korte en middellange termijn	
Beeld en inrichting Reijerscamp	29
Recreatieve inrichting van het gebied	30
Wild in het gebied	31
Beheer	31
Informatievoorziening	32
Overig	32
8. Verantwoording	
Totstandkoming van de visie	34

Voorwoord

Goede buren

Het natuurgebied Reijerscamp is een relatief jong natuurgebied. Natuurmonumenten heeft het ca. 180 hectare grote gebied in de gemeente Renkum vanaf 2004 in beheer, nadat het grootste deel eerder als landbouwgrond in gebruik was. Sinds de inrichting tot natuurgebied voelen vele dier- en plantensoorten zich hier thuis. Dat aantal neemt nog toe, zeker nu het ecoduct over de snelweg A12 door dieren in gebruik is genomen. Met dit wildviaduct én Reijerscamp als natuurgebied is een welkome verbinding ontstaan tussen de Veluwe enerzijds en de uiterwaarden van de Rijn anderzijds.

Reijerscamp is niet alleen voor planten en dieren aantrekkelijk. Ook mensen –vooral omwonenden uit Wolfheze- waarderen het gebied. Dat is ook de reden dat Natuurmonumenten voor het opstellen van een toekomstvisie voor Reijerscamp samenwerking zocht met Dorpsbelang Wolfheze, de vereniging die de algemene belangen van inwoners van het dorp Wolfheze en omgeving behartigt. In nauwe samenspraak met bewoners is de natuurvisie opgesteld. Deze visie gebruikt Natuurmonumenten als basis en leidraad voor de te behalen doelen en bijbehorende beheeractiviteiten in Reijerscamp voor een periode van 18 jaar.

Wij zijn als Natuurmonumenten en als Dorpsbelang Wolfheze bijzonder tevreden over het eindresultaat. De visie maakt duidelijk dat omwonenden hart hebben voor hun achtertuin, de Reijerscamp. Maar ook dat Natuurmonumenten en de bewoners van Wolfheze als burens hechten aan een goede samenwerking en oog hebben voor elkaars belangen.

We hopen dat we achteraf kunnen zeggen dat de totstandkoming van deze visie niet een eindstation was, maar de voortzetting van een nauwe samenwerking. Als regiodirecteur van Natuurmonumenten en als voorzitter van Dorpsbelang Wolfheze spreken we dan ook de wens uit dat we de komende jaren de goede band tussen beide organisaties onverminderd kunnen voortzetten.

Jeroen de Koe, directeur Gelderland
Natuurmonumenten

Martin de Graaff, voorzitter Dorpsbelang Wolfheze

Samenvatting

Het natuurgebied Reijerscamp bij Wolfheze is sinds 2004 eigendom van Natuurmonumenten. Het gebied is door Natuurmonumenten ingericht als kruiden- en faunarijk grasland met bosjes, struikgewas en enkele poelen. Daarna ontwikkelde het zich verder tot een natuurgebied met bijzondere natuurwaarden. Aan de oostkant zijn graanakkers aangelegd.

Deze natuurvisie voor Reijerscamp geeft aan hoe Natuurmonumenten tot 2030 het gebied wil beheren en welke extra maatregelen noodzakelijk zijn. De visie kwam tot stand in nauwe samenspraak met bewoners van Wolfheze.

Voor het realiseren van de natuurwaarden zijn de openheid en de rust van het gebied belangrijke uitgangspunten. Het noordelijke deel van Reijerscamp

Rustgebied.

is als rustgebied voor dieren ingesteld. In het zuidelijke deel zijn mens én dier welkom. In dit deel gaat Natuurmonumenten enkele recreatieve voorzieningen aanpassen, zodat deze beter aansluiten bij de wensen van bewoners en andere gebruikers van het gebied. Deze aanpassingen tasten echter niet het karakter van Reijerscamp aan.

Henk van Grönningen: brug slaan

Henk van Grönningen blikt met een goed gevoel terug op het proces van de totstandkoming van de natuurvisie voor Reijerscamp. Het eindresultaat heeft hij overigens nog niet gezien. "Ik ben bijzonder positief over hoe Natuurmonumenten bewoners uit Wolfheze heeft betrokken bij de natuurvisie. Daar heeft ze goed aan gedaan en mijn advies is dit ook op andere plekken te herhalen. En tevens de ondernemers die grenzen aan zo'n terrein te betrekken." Van Grönningen heeft bij de werkgroepbijeenkomsten geprobeerd een brug te slaan tussen de werkgroep en mede-bewoners uit Wolfheze die niet aan de werkgroep deelnamen. Zo veel mogelijk mensen vroeg hij in het voorbijgaan naar hun ideeën in verband hiermee. "Het is een realiteit dat er ook bewoners zijn die minder positief kijken tegen de natuur en naar Natuurmonumenten. Ik heb geprobeerd ook met hen rekening te houden." Volgens Van Grönningen is er wel veel goodwill ontstaan door het feit dat de wilde zwijnen de eerstkomende jaren niet welkom zijn in Reijerscamp. Ook de plannen om toegankelijkheid van het gebied te vergroten, kan volgens hem op brede steun rekenen. De werkgroepbijeenkomsten en met name de dorpsbijeenkomst met de provincie zijn tevens een opmaat geweest voor een vervolgoverleg over het beperken van schade als de herten over het ecoduct komen. Dat heeft Van Grönningen opgezet samen met Ingrid Damen, ook lid van de werkgroep. "Als bewoners zoeken we samen met Natuurmonumenten, de provincie en de betrokken bedrijven naar een passende oplossing. Door deze samenspraak hopen we een goede uitkomst te krijgen. Als goede burens zijn we dat min of meer naar elkaar toe verplicht."

Wintergraan.

1. Gebiedsbeschrijving

Open en weids landschap

Reijerscamp is een relatief jong natuurgebied. Het herbergt sporen uit het verre verleden.

Reijerscamp is een gebied van 185 hectare in de gemeente Renkum dat sinds 2004 eigendom is van Natuurmonumenten. Het terrein wordt ruwweg begrensd door de snelweg A12, uitlopers van het dorp Wolfheze, de spoorlijn Utrecht-Arnhem en de bosrand langs het Buunderkamppad.

Kenmerkend voor het natuurgebied is dat het een open en weids karakter heeft, vooral in vergelijking met het bomenrijke landschap in de omgeving. Ook typerend zijn de Duitse Kampweg met laanbeplanting met bomen van meer dan 100 jaar oud en een singel, die tezamen het terrein in drie 'kamers' verdelen. Binnen

deze kamers overheerst een lage begroeiing met onder meer heide en diverse grassoorten. Voor een deel zijn er nog stukken grond die zanderig en kaal zijn. Op andere plekken is sprake van bosschages en natuurlijke opslag. Midden in het gebied ligt een gemengd bosje van zes hectare dat inmiddels meer dan honderd jaar oud is. Ten oosten van dit terrein liggen enkele akkerpercelen, die eveneens bij Reijerscamp horen. Op deze percelen teelt een pachter graan en gewassen met oliehoudende zaden voor overwinterende vogelsoorten.

Sporen uit het verleden

Wie er oog voor heeft, ontdekt in Reijerscamp veel sporen uit het verleden. Zo liggen in het noordwesten en zuidwesten van het terrein geulen. Dit zijn zogenoemde

Toen Reijerscamp nog bos was, top. kaart van 1910.

Berken als pioniers

Als we de natuur zijn gang laten gaan, ontwikkelt zich op den duur een bos. Eerst ontstaat een zogenoemd pioniersbos met vooral berken. Later ontwikkelt het bos naar een 'volwassen' bos met eiken, grove dennen en beuken. De komst van berken in Reijerscamp is dus een kenmerk van een beginstadium van bos. Waar in Reijerscamp gestreefd wordt naar een bosje (vooral in het rustgebied) zullen dus eerst berken ontkiemen. De koeien die in het gebied grazen moeten de spontane opslag van berken buiten deze bosjes tegengaan.

Akkerdistel.

droogdalen uit de laatste ijstijd. De akkers liggen op lage landduinen, eveneens restanten uit de tijd dat ons landschap werd gevormd.

Daarnaast heeft de mens grote invloed gehad op het landschap van Reijerscamp. Het gebied is al vroegtijdig bevolkt. Dat weten we, omdat er ooit een vuurstenen bijl is gevonden.

Nadien is Reijerscamp –net als grote delen van de Veluwe- onder invloed van de mens veranderd in heide. Tegen het eind van de 19de eeuw is het gebied weer bebost, omdat er behoefte was aan hout voor de mijnbouw. Later – al voor de Tweede Wereldoorlog- is dat bos grotendeels gekapt om plaats te maken voor landbouwgrond. Alleen het bosje van zes hectare dat middenin het gebied staat, bleef gespaard. Het is dus een relikwie uit de tijd dat Reijerscamp vooral een bosgebied was.

De ontginning tot landbouwgrond is nog te zien aan het lanenpatroon. Dat is kenmerkend voor een groot-

schalige ontginning. Daar maakten de geallieerden in september 1944 gebruik van. Het landbouwgebied bestempelden zij als landingsterrein voor honderden grote zweefvliegtuigen, de zogenoemde gliders. Het monument in Wolfheze herinnert aan deze tijd. Foto van MarketGarden landingsterrein 1944

Dat Reijerscamp tot begin deze eeuw als akkerbouwgebied is gebruikt, is voor kenners nog steeds aan de plantengroei te herkennen. Door jarenlange bemesting bevat de bodem –als de grond niet is afgegraven – relatief veel voedingsstoffen. Op deze plekken groeiden in het begin ruigtesoorten die goed gedijen op braakliggende, voedselrijke gronden, zoals akkerdistels (foto van akkerdistels) en brandnetels. Inmiddels is hun aantal sterk afgenomen en zijn ze vervangen door bloemrijke graslanden en meidoorns, omdat Natuurmonumenten beheermaatregelen neemt die de bodem verschraken.

Vink op zonnebloem.

2. Actuele waarden

Waardevol gebied voor natuur én mens

Reijerscamp is in relatief korte tijd uitgegroeid tot een waardevol natuurgebied. Het terrein biedt niet alleen voor veel plant- en diersoorten een plek. Ook mensen komen er graag.

Zoogdier- en vogelsoorten

Ruim tien jaar na de aankoop is Reijerscamp een natuurgebied met veel natuurwaarden. Er leven reeën en ook de das en vos struinen er rond. Voorts leven er muizen, die weer een smakelijk hapje vormen voor roofvogels. In het open veld zijn veldleeuweriken te vinden, in de lucht te herkennen door hun uitbundige zang. Landelijk neemt deze vogelsoort snel af, maar in Reijerscamp weet de veldleeuwerik zich aardig stand te houden. De vogel broedt op de kale plekje op de grond en heeft

veel insecten en onkruidzaden nodig. Op de percelen met extensieve akkerbouwgewassen zijn eveneens veel vogels te vinden. Dat komt omdat er op deze percelen gele mosterd, bladrammenas en zonnebloemen zijn ingezaaid voor overwinterende vogelsoorten. Zo komen er grote aantallen vink, keep, groenling en geelgorzen voor. De gewassen zijn ook bedoeld om de veldleeuwerik de mogelijkheid te geven op deze plek te overwinteren zodat zij de voor hen gevaarlijke trek kunnen vermijden. Ook wild komt graag op de akkers, zoals reeën en binnenkort waarschijnlijk ook edelherten. Er zijn nog veel meer vogels in Reijerscamp te zien, bijvoorbeeld het zeldzame paapje en de roodborsttapuit die thuishoren op de heide en schrale graslanden. Maar ook de raaf die al roepend vliegt op zoek naar voed-

Klapekster.

Duits viltkruid.

Guldenroede.

Kepen en vinken wachten bij vogelakker.

sel. De torenvalk, vaak aan te treffen op hoge palen nabij het uitzichtpunt, is eveneens regelmatig te gast in Reijerscamp. In de winter zie je bovendien een of twee klapeksters en de blauwe kiekendief.

Gevarieerde plantengroei

Het aantal plantensoorten in dit natuurgebied is divers. Op de relatief voedselrijkere gronden is – behalve de al eerder genoemde brandnetel en de akkerdistel- bijvoorbeeld de margriet, het jacobskruiskruid, de gele

icarusblauwtje.

Vrouwetje zandhagedis, haar eieren leggend in zandkuiltje.

Speuren naar wild, uitzichtpunt Oud Reemst.

toorts en het streepzaad nog te vinden. Op de schralere gronden groeien meer bijzondere soorten, waaronder zogenoemde rodelijstsoorten. Duits viltkruid is hiervan een voorbeeld. Landelijk is het zeer zeldzaam, maar in Reijerscamp komt het relatief veel voor.

De lijst met aanwezige plantensoorten is lang. Te lang om ze hier allemaal te noemen. Toch pikken we er nog één uit. De Canadese guldenroede groeit in Reijerscamp. Deze plant is overgewaaid uit nabijgelegen tuinen en dreigt zich sterk uit te breiden. De plant is weliswaar aantrekkelijk voor insecten, maar kan het beste toch verwijderd worden voordat het hele gebied ermee volstaat.

Vlinders en reptielen

Door de talrijke plantensoorten in Reijerscamp zijn er veel insecten te vinden. Bij de vlinders zijn zowel soorten te zien die op voedselarmere gronden (bijv. zand-oogjes, icarusblauwtje) als op voedselrijkere gronden leven (o.a. atalanta, koolwitje). Die combinatie – zowel

de soorten van de schralere gronden als van voedselrijkere gronden – is de kracht van het gebied.

Tot slot nog een blik op de reptielen. De zanderige spoordijk – net buiten het natuurgebied – is voor zandhagedissen een walhalla. De eerste exemplaren van deze kwetsbare hagedissensoort zijn inmiddels al in Reijerscamp aangetroffen.

Ook voor recreanten

Het natuurgebied is niet alleen voor plant en dier aantrekkelijk. Voor de mens is het eveneens een mooi en rustig gebied.

Fietsers maken graag gebruik van het fietspad langs de Duitse Kampweg. Daarnaast zijn verschillende wandelpaden aangelegd, die bewoners uit Wolfheze als lokaal ommetje gebruiken. Ruiters waarderen het gebied eveneens. Bovendien komen vogelaars naar Reijerscamp omdat ze er roofvogels en andere soorten kunnen spotten.

Geplagde grond, rechts na uitstrooien heideplaggen.

3. Inrichting en beheer

Impuls voor de natuur

Natuurmonumenten voerde na de aankoop van Reijerscamp verschillende inrichtingsmaatregelen uit. Het gebied is echter nog niet af. De natuur ontwikkelt zich voortdurend.

Reijerscamp kent een gevarieerde natuur. Deze variatie kwam niet helemaal vanzelf. Nadat de overheid het terrein had aangekocht voerde Natuurmonumenten inrichtingsmaatregelen uit. Afplaggen van voedselrijke grond, graven van poelen, aanleg van wandelpaden en een uitzichtpunt zijn enkele voorbeelden.

Na deze inrichtingsmaatregelen is het beheer vooral gericht op een landschap met onder meer heide. Op de afgeplagde delen is bijvoorbeeld heidestrooisel uit nabijgelegen natuurgebieden verspreid wat de komst van

heide heeft versneld.

Ook de inzet van runderen was een bewuste keuze. De aanwezige blaarkoppen – een Oudhollands runderras – zorgen niet alleen voor veel variatie in de begroeiing (hoge en lage begroeiing, kale plekken), maar ook dat sommige plekken bemest worden en andere niet. Al met al is een gevarieerde uitgangssituatie voor de natuur ontstaan. Daarnaast wacht Natuurmonumenten deels af om te zien hoe de natuur zich verder gaat ontwikkelen.

Potenties

Nadat Reijerscamp zo'n tien jaar geleden op de schop ging, is het landschap met zijn plant- en diersoorten fors gewijzigd. Maar hebben we daarmee inmiddels het

Blaarkoppen.

Max Smit: juiste balans

In deze natuurvisie over Reijerscamp is de juiste balans gevonden tussen de natuurbelangen en die van bewoners uit Wolfheze en andere recreanten. Max Smit, een van de leden van de werkgroep en in het dagelijkse leven bosbouwkundig adviseur, blikt tevreden terug naar de totstandkoming van deze natuurvisie. "Het is goed dat Natuurmonumenten rekening houdt met gebruikers van het gebied. Natuurmonumenten is een vereniging van burgers van Nederland en heeft belang bij een breed draagvlak."

In de visie van Smit heeft Natuurmonumenten goed geluisterd naar de inbreng van de leden van de werkgroep. Dit is in de visie verwerkt en volgens Smit is daarbij een passend compromis gevonden tussen uiteenlopende belangen. "Er is nu een duidelijke zonering afgesproken, waarbij het noordelijke deel als rustgebied wordt ingericht en in het zuidelijk de mensen welkom zijn. Daarnaast zijn de natuurbelangen voldoende verankerd en worden er extra recreatiemogelijkheden geschapen. Mijn indruk is dat iedereen zich voldoende kan vinden in het eindresultaat."

Struikheide op Planken Wambuis.

eindpunt bereikt? Nee, zeggen de kenners, er zijn nog veel mogelijkheden. Dat hangt onder meer af van de keuzes die Natuurmonumenten maakt in het beheer van

het gebied. In paragraaf 5 schetsen we de toekomstvisie waarop we het toekomstige beheer enten.

Ecoduct Jac.P.Thijse over A12.

4. Autonome ontwikkelingen

Schakel tussen Veluwe en Rijn

Voor de toekomstige ontwikkeling van Reijerscamp is een aantal ontwikkelingen van grote invloed.

Bij het uitwerken van een visie voor Reijerscamp is het van belang rekening te houden met ontwikkelingen die op het gebied van invloed zijn.

Een belangrijk gegeven is dat Reijerscamp onderdeel uitmaakt van het grootste Nederlandse Natura 2000-gebied: de Veluwe. Dit betekent dat het gebied bijzondere natuurkwaliteiten heeft die op Europese schaal het beschermen waard zijn. Zo kunnen de roodborsttapuit, boomleeuwerik en droge heiden rekenen op beschermende maatregelen. Dit zijn slechts voorbeelden, want de lijst met beschermde plant- en diersoorten voor de Veluwe is veel langer. Bij nieuwe maatregelen in en om

Reijerscamp moet worden getoetst of de beschermde soorten hiervan geen nadelige gevolgen ondervinden. Daarnaast is Reijerscamp, als onderdeel van de Veluwe, aangewezen als natuurkern van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor deze gebieden is het beleid gericht op behoud en versterking van de aanwezige natuurwaarden.

Ook is de komst van het ecoduct over de A12 van grote invloed op de natuur in Reijerscamp. Het ecoduct is gebouwd om een schakel te vormen tussen de natuur op de Veluwe en die van de uiterwaarden langs de Rijn. Op het natuurgebied is nog een andere ontwikkeling van invloed. Rijkswaterstaat werkt aan verbreding van de snelweg. Onderdeel van deze verbreding is de aanleg

Roodborsttapuit.

Vleermuis.

Das.

van een wal langs het natuurgebied, evenwijdig aan de A12. De wal wordt geschikt gemaakt voor amfibieën en reptielen als de zandhagedis, gladde slang en hazelworm. Daarmee ontstaat een zogenoemde stapsteen tussen twee natuurgebiedjes ten westen en ten oosten

Jonge boommarter.

van Reijerscamp. De wal wordt daarmee vrij open en schraal van karakter met struikheide en andere 'schrale soorten' kunnen zich hier spontaan vestigen. Er zal geen aanplant met struiken komen.

Reijerscamp met zanddepot op achtergrond.

5. Visie voor Reijerscamp

Oase van rust en ruimte

De rust en ruimte, nu kenmerkend voor Reijerscamp, blijven in de toekomst ook de kracht van het gebied. Op kleinere schaal is er ruimte voor aanpassingen die het karakter van het gebied niet aantasten.

Beeld en beleving van Reijerscamp

Reijerscamp is voor veel mensen aantrekkelijk vanwege de relatieve openheid en rust in het gebied. De wens is dat dit zo blijft. Behoud van de openheid en rust zijn daarom belangrijke uitgangspunten voor toekomstige beheermaatregelen.

Beeld

De openheid van Reijerscamp is bepalend voor het beeld van dit gebied en tevens een belangrijk vertrek-

punt in het beheer. Natuurmonumenten streeft naar een verhouding openheid:bos van circa 75:25. De locatie van bos en van de open stukken liggen niet vast. Door spontane natuurontwikkeling kan de ligging hiervan in de loop van de jaren verschuiven.

De spontane natuurontwikkeling blijft leidend bij het beheer van dit gebied. Ingrijpen in bos of bosopslag is alleen noodzakelijk als de gewenste verhouding tussen de openheid en het bos teveel in het gedrang komt.

De ontwikkeling tot bos wordt tegengegaan als edelher-ten toegang tot het gebied krijgen. Aanvullend hierop maakt Natuurmonumenten gebruik van begrazing door runderen. Door meer of minder dieren in te scharen, kan de intensiteit van de begrazing worden bijgestuurd. Stukken met een bijzondere vegetatie kunnen van

Wandelaar met hond te Wolfheze.

begrazing worden ontzien door deze plekken te voorzien van een raster.

De afgelopen jaren zijn voor de begrazing blaarkoppen ingezet, een Oudhollands runderras. Ook in de toekomst gaat de voorkeur uit naar zeldzame huisdierassen. Het is aantrekkelijk om naar deze dieren te kijken. Voor Natuurmonumenten is het wel belangrijk dat de dieren van meerwaarde zijn in het beheer van het terrein.

Een van de beeldbepalende elementen in Reijerscamp is de singel met Amerikaanse eiken (van het bosje naar de tunnel onder de A12). Deze blijft vooralsnog gehandhaafd. De verwachting is dat op den duur de singel vervalt en dat de rechte lijnenstructuur van deze bomenrij in het veld dan minder opvalt. Overigens vormt deze singel met de overige singels en lanen een onderdeel van het ontginningslandschap en hebben dus een cultuurhistorische waarde.

Beleving

Reijerscamp is een rustig gebied en de wens is dat dit ook zo in de toekomst blijft. Voor het wild creëert Natuurmonumenten in het noordelijk deel van het gebied een rustgebied. Dit rustgebied is noodzakelijk om dieren overdag dekking en rust te geven. Herten liggen vooral overdag te rusten en te herkauwen, omdat ze daar 's nachts geen tijd voor hebben. Verstoring belemmert dan ook hun voedselverwerking.

Edelherten, maar ook reeën, hazen, konijnen en vossen hebben dus behoefte aan rust zonder te worden verstoord door mensen of honden. Ze slaan op de vlucht als ze onraad horen of ruiken. Zowel mensen als honden

geven sterke geuren af en maken ook meestal geluid. Bovendien blijft de geur van hen lang hangen en durven dieren niet uit hun beschutting te komen.

Om die reden vindt Natuurmonumenten het van groot belang dat mensen, honden en ruiters niet in het rustgebied kunnen komen. Overdag omdat de dieren er slapen en rusten, in de schemer en 's nachts omdat de dieren voedsel zoeken en soms ook rondtrekken op zoek naar een nieuw woongebied.

Het ecoduct is aangelegd voor dieren, de omgeving van het ecoduct moet alle veiligheid bieden aan dieren die we ze kunnen bieden. Natuurmonumenten zorgt daarom dat het voor bezoekers duidelijk is dat het noordelijk deel van Reijerscamp het domein voor de dieren is; in het zuidelijk deel zijn mensen van harte welkom. In het noordelijk deel wordt aan de oostkant van het gebied –vanwege de noodzakelijk rust voor het wild– het veekerende raster doorgetrokken richting snelweg.

De mogelijkheden voor natuurbeleving in en rondom Reijerscamp zijn nog uit te breiden. Zo wil Natuurmonumenten inspelen op de wens om te genieten van de natuur, wild observeren en spelen in de natuur. In de volgende paragraaf gaan we daar nader op in.

Ook wordt de cultuurhistorie meer beleefbaar gemaakt. Even buiten Reijerscamp ligt bij de snelweg een grafheuvel. Deze ligt nu nog verborgen, maar is door aanpassing van een wandelpad beter zichtbaar te maken.

Reijerscamp biedt nog andere mogelijkheden. Het gebied leent zich om verhalen te vertellen, bijvoorbeeld die over de ontstaansgeschiedenis, over de rol als Airborne-landingsterrein of over het bosje dat van cultuurhistorisch belang is. Maar ook het verhaal van de leeuwerik of een verhaal rondom een actualiteit is interessant om bezoekers te informeren.

Een verhaal dat ook bij Reijerscamp past, is de zogenoemde 'boom van Heijn'. Deze eik heeft een bijzondere historie omdat de boom een rol speelde bij een van de meest geruchtmakende ontvoeringzaken in Nederland. De boom fungeerde als dropplaats voor het losgeld dat voor AH-topman Gerrit-Jan Heijn was neergelegd. De boom moet echter wijken in het kader van de verbreding van de A12. Bewoners van Wolfheze zijn gehecht aan deze boom vanwege de emotionele waarde. Gezien de verbondenheid met het gebied wil Natuurmonumenten meewerken aan een pas-

Duitse Kampweg met fietspad.

sende bestemming voor deze boom in Reijerscamp. De Dorpsraad Wolfheze neemt hierin het voortouw. Met nadruk bepleit de werkgroep om geen attractie van de boom te maken, maar slechts een stille getuige voor wie de eigenaardige geschiedenis van de boom kent.

Rondom het natuurgebied zijn twee bronnen die de natuurbeleving in Reijerscamp nadelig beïnvloeden: de snelweg en de lichtmasten van sportactiviteiten in de omgeving.

Het drukke verkeer op de A12 komt echter in de nabije toekomst minder in het zicht te liggen. Rijkswaterstaat legt in het kader van de verbreding van de A12 een wal aan die het zicht op het langsrazende verkeer deels onttrekt. De wal zal de natuurbeleving in Reijerscamp versterken. Ook het asfalt wordt vervangen door stil asfalt bij de verbreding van de snelweg.

Ook de lichtmasten in de omgeving verstoren tijdens de avonden de natuurbeleving. Lopend onderzoek moet duidelijk maken of lichtbronnen ook schadelijk zijn voor de natuur. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek overweegt Natuurmonumenten of actie geboden is. Daarbij kan het een logisch moment zijn om met de betrokken eigenaren over de lichtmasten in overleg te treden als deze aan vervanging toe zijn.

Voor natuur én mens

We hebben al geconstateerd dat Reijerscamp een gebied is dat ruimte biedt voor de natuur én voor de mens.

Door de inrichting van het gebied worden bezoekers van Reijerscamp op een logische manier richting het zuidelijk deel geleid om daar van de natuur te genieten. Het rustgebied in het noordelijk deel markeert Natuurmonumenten met bordjes. Ook worden enkele paden aangelegd die het mogelijk maken om een rondje te wandelen. Paden die nu nog mensen 'uitnodigen' om het rustgebied te bezoeken, worden opgeheven. Dit doen we door het tijdelijke pad in het rustgebied te laten begroeien. Het pad richting het bosje ploegen we zodat er boompjes kunnen groeien. Voorts barricaderen we het met een boomstam of slagboom.

In het zuidelijk deel zijn voorzieningen voor onder meer wandelaars, ruiters en fietsers. Natuurmonumenten zorgt ervoor dat de paden voor deze recreanten gescheiden zijn, zodat ze elkaar niet 'in de weg lopen'.

Om het wandelpadennetwerk beter aan te laten sluiten bij de wensen van wandelaars, past Natuurmonumenten het padenstelsel aan. Enkele delen zijn moeilijk begaanbaar of volgen een minder logische route. Deze paden worden verlegd of beter begaanbaar gemaakt. De route

Toegangshek.

naar het uitzichtpunt maakt Natuurmonumenten beter toegankelijk voor ouderen en mindervaliden. Daarnaast worden enkele extra in- en uitgangen gemaakt, zodat het gebied beter toegankelijk is. Bij extra in- en uitgangen langs het Buunderkamppad is de medewerking van de tussenliggende eigenaar noodzakelijk.

Aan de zuidoostkant maakt Natuurmonument een extra ingang tot het gebied. Van hieruit is het struinbos (zie hierna) toegankelijk en wordt een pad aangelegd dat aansluit op het bestaande pad aan de zuidkant van het gebied. Wandelaars wordt hiermee door het natuurgebied een alternatief geboden voor de modderige weg (net buiten het gebied) tot aan het bestaande klaphek aan de zuidkant van het gebied. In samenwerking met grondeigenaren in de omgeving onderzoekt Natuurmonumenten ook naar mogelijkheden voor het uitzetten van een lokaal ommetje vanuit Wolfheze. Ook zal met de gemeente overleg worden gevoerd om het fietspad over de Duitse Kampweg te verbeteren.

De voorzieningen om te genieten van de natuur worden in beginsel als voldoende ervaren. Er is wel behoefte aan meer mogelijkheden om te genieten

van het wild (o.a. edelherten en reeën). Hiervoor legt Natuurmonumenten aan de oostkant van de akkers een wilduitkijkpunt aan. De ervaring leert dat wild graag op akkers komt eten in de schemer, dan kun je het goed bekijken

In het zuidelijk deel van het gebied zijn enkele plekken waar het aantrekkelijk is om op een bankje van het uitzicht en van de natuur genieten. Natuurmonumenten plaatst op die plekken waar nog geen bank staat een extra zitgelegenheid. Als blijkt dat verplaatsing van een bankje aan de noordoostkant (nabij het Hazeleger) noodzakelijk is, dan zal dit gebeuren na overleg met bewoners van het Hazeleger.

Plaatsing van picknicktafels wordt niet wenselijk geacht. De praktijk leert dat op deze plekken veel rommel wordt achtergelaten.

Natuurmonumenten is voorts bereid om voor ruiters meer mogelijkheden te creëren om van de natuur in Reijerscamp te genieten. Er komt een aantal extra ruitersporen bij en andere paden worden verlegd. Op de kaart staat dit precies uitgewerkt. Ook in de tabel in bijlage xx staan de details opgenomen. In overleg met ruiters

Ruiters op Duitse Kampweg.

zullen de mogelijkheden voor een passend gebruik in het gebied (rustgebied, honden en vee, wandelpaden-ruiterpaden etc.) worden besproken.

Voor andere gebruiksvormen, bijvoorbeeld ATB'ers en struinen in het gebied (met uitzondering van een struimbos voor kinderen, zie hierna) treft Natuurmonumenten geen extra voorzieningen. Ook het los laten lopen van honden wordt niet toegestaan om daarmee te voorkomen dat het wild wordt opgejaagd. Hondenbezitters krijgen wel de mogelijkheid om buiten het raster met hun loslopende hond een ommetje te lopen.

Kinderen krijgen in Reijerscamp meer de ruimte. Dit is van belang om hen meer bij de natuur te betrekken. In het zuidoostelijk deel van Reijerscamp is plek voor een struimbos. Als bewoners uit Wolfheze het voortouw nemen, is Natuurmonumenten bereid om bij het dorp ruimte te maken voor een boomgaard, zodat kinderen kunnen ervaren dat de natuur ook lekker fruit voortbrengt. Het is daarbij ook van belang dat dorpsbewoners zich blijvend betrokken voelen bij het onderhoud van deze boomgaard. Natuurmonumenten is ook graag gastheer voor scholen die kinderen natuureducatie willen geven.

Extra betrokkenheid bij Reijerscamp kan ook ontstaan als vrijwilligers helpen bij het beheer en onderhoud van het terrein. Natuurmonumenten organiseert hiervoor eenmalig - of misschien zelfs jaarlijks- een werkdag. Tijdens deze dag kunnen mensen zich melden als lid van de vrijwilligersgroep van de Wolfhezerheide. Organisatorisch is het waarschijnlijk niet haalbaar om

Kersenbloesem.

voor Reijerscamp een aparte vrijwilligersgroep op te zetten en aan te sturen.

Wild in het gebied

De komst van het ecoduct over de A12 biedt het wild meer mogelijkheden om zich van Planken Wambuis via Reijerscamp in de richting van de Rijn te verplaatsen. Als edelherten over het ecoduct trekken, is dat een verrijking voor Reijerscamp. De vraag is hoe de herten zich over het gebied verspreiden. Bekeken wordt of de spoorbaan een probleem voor hen vormt. Als dat het geval is treedt Natuurmonumenten, samen met Dorpsbelang Wolfheze, in overleg met Prorail. Het is gewenst dat hertenschade zoveel mogelijk wordt beperkt, met name op de voetbalvelden en bij de Henriëtte Hoeve, het paardenpension van de familie Schut. Bekeken zal moeten worden of een hertenkerend

Kinderen krijgen les op Reijerscamp.

Vrijwilligers rooien Amerikaanse Vogelkers in houtwal.

raster aan de oostkant van het gebied niet alleen overlast kan beperken, maar ook uit financieel, landschappelijk en natuuroogpunt wenselijk is. Daarbij is het wel van belang dat de graanakkers voor herten en reeën bereikbaar blijven.

In tegenstelling tot herten zijn wilde zwijnen voorlopig in Reijerscamp niet welkom. Alhoewel deze dieren ook voor dynamiek in het gebied kunnen zorgen (en daarmee een impuls aan de natuur), zijn de nadelen

groter dan de voordelen. De kosten voor het uitrasteren van het gebied én de schade die wordt veroorzaakt bij het eventuele uitbreken zijn te groot. Op het ecoduct blijft dus voorlopig een zwijnenkerend raster staan. Natuurmonumenten wil wel de mogelijkheid open houden om op termijn te onderzoeken of toelating van zwijnen wenselijk is.

Ree.

Edelhert.

Inrichting, beheer en onderhoud van het gebied

In Reijerscamp is nog een aantal plekken die om extra aandacht vragen. De voormalige gronddepots, die een functie hadden bij de aanleg van het ecoduct, en het bosje worden beter ingepast in het landschap. Dat wil Natuurmonumenten ook met de woning aan de oostkant van het gebied. In overleg met de eigenaren wordt bekeken of door beplanting met inheemse struiken de woning meer in het landschap is in te passen.

In de paragraaf 'beeld en beleving' is al aangegeven dat spontane natuurontwikkeling leidend blijft. Dat geldt ook voor de bosopslag in het rustgebied. De jonge berken worden de komende jaren groter en zorgen voor minder geluidsoverlast van het langsrazende verkeer op de snelweg en minder zicht op het ecoduct. Bij een volgende kwaliteitstoets zal Natuurmonumenten beoordelen hoe de bosopslag zich ontwikkelt en het zicht op het ecoduct voldoende onttrekt. De afrastering rondom eikenaanplant blijft voorlopig staan totdat bij een kwali-

Uitzicht naar snelweg A12.

teitstoets blijkt dat het raster kan worden verwijderd. Natuurmonumenten grijpt wel in waar het gaat om de zogenoemde invasieve soorten, zoals Amerikaanse vogelkers (prunus) en Canadese guldenroede. Zonder ingrijpen is de verwachting dat deze soorten gaan overheersen en daarmee de natuurwaarde vermindert. De akkers hebben een belangrijke functie voor de

vogels. De percelen die langs een pad liggen, krijgen bloemrijke randen met bijvoorbeeld klaprozen en korenbloemen en worden dunner ingezaaid. Dit verhoogt de beleefbaarheid van de akkers. In de winter blijven delen van de gewassen op de akkers staan voor overwinterende groepen zangvogels en voor roofvogels.

Korenbloem.

Torenvalk.

Graanverbouw voor inrichting Reijerscamp.

Drinkpoel.

6. Relatie en samenwerking met de omgeving

Goede verstandhouding blijft noodzakelijk

Natuurmonumenten hecht aan een goede band met de burens. Daarnaast is voor realisatie van deze natuurvisie samenwerking met andere organisaties onontbeerlijk.

Deze natuurvisie kwam tot stand in nauwe samenwerking met bewoners van Wolfheze, gebruikers van het gebied én Natuurmonumenten. Deze samenwerking is niet toevallig. Natuurmonumenten vindt het niet alleen belangrijk een goede band met de burens te hebben, maar hen ook te betrekken bij de verdere ontwikkeling en beheer van het gebied. Tegelijkertijd hebben bewoners en andere gebruikers van Reijerscamp belang bij een goede verstandhouding met Natuurmonumenten. Het is voor hen belangrijk dat ze welkom zijn in dit prachtige

natuurgebied en dat dit ook voor komende generaties behouden blijft.

Om deze visie de komende jaren te realiseren hechten Natuurmonumenten en Dorpsbelang Wolfheze aan overleg en samenwerking. Uit dat oogpunt is het relevant om samen op te trekken:

- bij overleg met andere organisaties als er gemeenschappelijke belangen zijn (o.a. provincie over hertenschade, gemeente Renkum over verbetering fietspad Duitse Kampweg en eventueel met Prorail over passeerbaarheid van de spoorbaan voor herten),
- bij het zoeken naar passende oplossingen voor het opzetten van de buurtboomgaard, een lokaal ommetje etc.

Herman Veerbeek: best spannend

Voor Natuurmonumenten was de totstandkoming van de natuurvisie over Reijerscamp best spannend. Herman Veerbeek, medewerker bij het beheerteam Zuidwest-Veluwe van Natuurmonumenten en lid van de werkgroep, is vaker betrokken geweest bij natuurvisies. "In het verleden stelden we als Natuurmonumenten een visie op en presenteerden dit aan de belanghebbenden. Bij Reijerscamp was het voor de eerste keer dat bewoners en gebruikers van het gebied van het begin af aan zijn betrokken. Dat is goed bevallen. Wel hadden we achteraf bekeken misschien de gemeente – als eigenaar van het fietspad – er meer bij moeten betrekken." Veerbeek is tevreden over het eindresultaat. Er

is volgens hem een goede balans gevonden in de natuur- en recreatieve belangen.

"Opvallend was dat alle leden van de werkgroep de openheid van het gebied waardeerden. Naar aanleiding van de visie gaan we wel een aantal zaken verbeteren. Aan de inrichting hoeven we in grote lijnen echter weinig te veranderen."

Dat de zwijnen voorlopig niet in Reijerscamp welkom zijn, vindt Veerbeek niet zo'n probleem. "Daar hadden we als Natuurmonumenten geen duidelijke keuze in gemaakt. We hebben niet helder voor ogen wat de natuureffecten van die zwijnen zijn op de overige natuur in Reijerscamp. Ook zonder zwijnen blijft Reijerscamp een interessant natuurgebied."

Spelende kinderen bij Oud Reemst.

Boszoom met bloeiende margrietten.

7. Maatregelen korte en middellange termijn

Deze visie voor Reijerscamp schetst welke doelen de komende 18 jaar in Reijerscamp worden nagestreefd. Om dit te realiseren zijn concrete maatregelen nodig.

Beeld en inrichting Reijerscamp

	Doel	Activiteit	Waar	Hoe	Wie	Wanneer
1	Zonering (noordelijk deel is rustgebied)	Instellen van rustgebied	Voormalige pad Duitse Kampweg richting bosje	Oude pad meeploegen en/ of plaatsing van slagboom of boomstam	Natuurmonumenten	2013
2	Zonering	Plaatsen van borden	Rondom rustgebied	Plaatsing bebording	Natuurmonumenten	2013
3	Zonering	Verplaatsen raster	Aan oostzijde van het gebied	Raster doortrekken richting snelweg, maar bestaande bank blijft buiten raster	Natuurmonumenten	2013
4	Voldoende openhouden van gebied	Afstemming begrazing		Omvang runderstapel bepalen aan hand van graasdruk	Natuurmonumenten	Korte middel-lange termijn
5	Voldoende openhouden van gebied	Afstemming begrazing		Uitzoeken of pachtcontract toelaat om aantallen dieren te wijzigen	Natuurmonumenten	2013
6	Voldoende openhouden van gebied	Ingrijpen in bosopslag	p.m.	p.m.	p.m.	Als verhouding openheid:bos van circa 75:25 uit balans raakt
7	Inpassen depot in landschap	Inrichting voormalige depots ecoduct	Nabij ecoduct	Afvlakken van hoogteverschillen	Natuurmonumenten	2013
8	Inpassen bosje in landschap	Bevorderen spontane bosopslag	Zuidzijde van bosje	Aanleg van kiembed door lichte grondbewerking	Natuurmonumenten	2013
	Inpassen woning in landschap	Woning uit zicht halen	Rondom woning aan oostkant van gebied	Beplanting met inheemse struiken	Natuurmonumenten in overleg met nieuwe eigenaar	p.m.
9	Inpassen ecoduct in landschap	Beoordelen van bosopslag	Nabij ecoduct	Beoordelen of opslag zich voldoende ontwikkelt	Natuurmonumenten	Bij kwaliteitstoets
10	Bosontwikkeling	Verwijderen rasters rondom eikenaanplant	Nabij ecoduct	Beoordelen of raster nog noodzakelijk is	Natuurmonumenten	Bij kwaliteitstoets
11	Vergroten natuurbeleving	Observeren van wild	Oostkant van akkers	Aanleg van wilduitkijkpunt	Natuurmonumenten	2015
12	Vergroten natuurbeleving	Aanleg bloemrijke randen	Perceelsranden langs pad	Inzaaien van akkerkruiden en inpassen in pachtcontract	Natuurmonumenten	2014

Recreatieve inrichting van het gebied

	Doel	Activiteit	Waar	Hoe	Wie	Wanneer
13	Verbeteren wandelmogelijkheden	Plaatsing van bankjes, aanpassing wandelpaden, extra in- en uitgangen	Zie kaart		Natuurmonumenten	2013
14	Verbeteren wandelmogelijkheden	Overleg over verplaatsen bankje	Noordoostkant (bij Hazeleger)		Natuurmonumenten en bewoners Hazeleger	Als bomen bij bank te groot zijn
15	Verbeteren wandelmogelijkheden	Overleg over lokaal ommetje	p.m.	Realisatie van lokaal ommetje vanuit Wolfheze	Natuurmonumenten, Dorpsbelang Wolfheze en betrokken grondeigenaren	2013-2015
16	Cultuurhistorie zichtbaar maken	Wandelpad aanleggen	Grafheuvel bij snelweg (net buiten het gebied)	Aanleg van nieuw wandelpad	Natuurmonumenten	2013
17	Verbeteren recreatiemogelijkheden	Scheiden van wandelpaden en ruiterspaden	Zie kaart		Natuurmonumenten	2013
18	Verbeteren ruitermogelijkheden	Overleg over aanpassing ruiterspaden	zie kaart	Naast bestaande pad ruitepad aanleggen en hek bij spoor verbreden	Natuurmonumenten en ruiters	2013-2015
19	Vergroten natuurbeleving en kinderen verbinden met natuur	Instellen struinen speelbos	Zuidoostelijk deel	Aanpassing toegangsregels	Natuurmonumenten	2013-2015
20	Grotere verbondenheid met natuur	Onderzoek naar haalbaarheid buurtboomgaard	Op akker grenzend aan voetbalveld		Dorpsbelang Wolfheze en Natuurmonumenten	Korte termijn (inplanten na 2014 als pacht is beëindigd)
21	Grotere verbondenheid met natuur	Gastheer voor scholen	Zuidelijk deel	Natuureducatie	Natuurmonumenten op verzoek van scholen	Hele plan-periode
22	Verbeteren wandelmogelijkheden	Instellen hondenlosloopgebied	Pad vanaf spoorbaan langs Barenbrug	Aanpassing toegangsregels	Natuurmonumenten in overleg met Barenbrug en gemeente	2013
23	Grotere verbondenheid met gebied	Overleg over bestemming boom van Heijn	p.m.	p.m.	Dorpsbelang Wolfheze in overleg met Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten faciliteert	Korte termijn
24	Verbeteren fietsmogelijkheden	Overleg met gemeente	Bestaande fietspad		Natuurmonumenten en gemeente	2013-2015

Wild in het gebied

	Doel	Activiteit	Waar	Hoe	Wie	Wanneer
25	Natuurlijke begrazing	Vergroten leefgebied herten	Ecoduct	Verwijderen hertenkerend raster	Provincie	2013
26	Natuurlijke begrazing	Vergroten leefgebied herten	Spoorbaan	Overleg met Prorail over passage van herten over spoorbaan	Natuurmonumenten	Als zich knelpunten voordoen
27	Natuurlijke begrazing	Beperken schade door herten	Rondom gebied	Overleg met belanghebbenden	Provincie, belanghebbenden Dorpsbelang Wolfheze en Natuurmonumenten	2013
28	Vergroten leefgebied zwijnen	Onderzoek of op termijn toelaten van zwijnen wenselijk is	p.m.	p.m.	Natuurmonumenten in samenspraak met Dorpsbelang Wolfheze, provincie en andere belanghebbenden	Lange termijn

Beheer

	Doel	Activiteit	Waar	Hoe	Wie	Wanneer
29	Soortenbehoud	Beschermen bijzondere vegetatie	Nader aan te wijzen op basis van inventarisatie	Elektrisch raster	Natuurmonumenten	Als noodzaak blijkt uit inventarisatie
30	Natuurwaarden vergroten	Terugdringen invasieve soorten	p.m.	Bestrijding Canadese guldenroede	Natuurmonumenten	2013
31	Natuurwaarden vergroten	Terugdringen invasieve soorten	p.m.	Bestrijding Amerikaanse vogelkers (prunus)	Natuurmonumenten	Periodiek
32	Natuurwaarden vergroten	Begrazing met vee		Sturen met aantallen dieren		Hele planperiode
33	Natuurwaarden vergroten	Voldoende voedsel in winter	Akkers	Vogelvriendelijk teeltplan	Pachter in overleg met Natuurmonumenten	Hele planperiode
34	Minder vervuiling van landschap	Afval verwijderen/uit het zicht halen	Bij poelen (plastic) en elders in het gebied (beton)	Plastic en betonresten afvoeren	Natuurmonumenten	2013
35	Grotere verbondenheid met natuur	Bewoners betrekken bij beheer		Opzetten vrijwilligersgroep	Natuurmonumenten en Dorpsbelang Wolfheze	Korte termijn
36	Grotere verbondenheid met natuur	Bewoners betrekken bij beheer		Bewoners uitnodigen voor kwaliteitstoets Reijerscamp	Natuurmonumenten in overleg met Dorpsbelang Wolfheze	Bij volgende kwaliteitstoets

Informatievoorziening

	Doel	Activiteit	Waar	Hoe	Wie	Wanneer
37	Natuur, cultuur-historie meer zichtbaar maken	Aanpassing informatievoorzieningen	Diverse plekken	Plaatsing informatieborden	Natuurmonumenten, Dorpsbelang Wolfheze	2013
38	Natuur meer zichtbaar maken	Informereren van bewoners en belangstellenden	Website Dorpsbelang	Plaatsing van logboek	Dorpsbelang Wolfheze	Korte termijn
39	Grotere verbondenheid en meer draagvlak voor beheer en natuurontwikkeling	Informereren over Reijerscamp	Wolfskreet	Publicaties over ontwikkelingen in Reijerscamp	Natuurmonumenten en Dorpsbelang Wolfheze	Permanent

Overig

	Doel	Activiteit	Waar	Hoe	Wie	Wanneer
40	Verminderen lichtvervuiling	Beperken lichtoverlast door lichtmasten, assimilatieverlichting, etc.	Diverse locaties waaronder hotel, sportvelden (Papendal en nabij Reijerscamp)	Overleg met eigenaren	Natuurmonumenten en Dorpsbelang Wolfheze	Als lopend onderzoek is afgerond én o lichtmasten aan vervanging toe zijn

Helen Trouwhorst: natuurvisie geeft duidelijkheid

"De natuurvisie voor Reijerscamp geeft duidelijkheid." Helen Trouwhorst, bewoner aan het Buunderskamppad en lid van de werkgroep, is blij dat in de visie een aantal knopen zijn doorgehakt. "Het gebied blijft relatief open. Duidelijk is ook welk deel voor de dieren en welk deel voor de mensen is. Het is goed dat het om flinke stukken gaat en dat Reijerscamp niet teveel het karakter van een postzegel krijgt."

Trouwhorst vindt het een goede keuze om het toekomstige beleid voor Reijerscamp samen met bewoners uit te zetten. "In het verleden is er wel wat gemopperd. Zeker toen er hekken werden afgesloten. En ook toen bleek dat je niet van de paden afmocht. Het gemopper verstomde toen

uitgelegd werd waarom je niet van de paden mocht. De reden is dat leeuweriken op de grond broeden."

Informereren is één, met deze visie het toekomstige natuurbeleid uitzetten is twee. Trouwhorst denkt dat alle leden van de werkgroep hun mening voldoende naar voren hebben kunnen brengen. "Er heerste een goede sfeer en er werd naar elkaars argumenten geluisterd."

Desondanks mocht wat haar betreft sommige standpunten wat worden aangescherpt. Bijvoorbeeld die over de komst van wilde zwijnen in het gebied. "In de visie staat nu dat ze voorlopig niet welkom zijn. Ik had liever gezien: helemaal nooit. Maar dat is niet voor iedereen aanvaardbaar. Met dit compromis kunnen we ook goed uit de voeten."

Natuurvisie Reijerscamp

ingang Reijerscamp met infopaneel.

8. Verantwoording

Totstandkoming van de visie

Deze natuurvisie voor Reijerscamp is tot stand gekomen door een constructieve samenwerking tussen bewoners uit Wolfheze, gebruikers van het gebied en Natuurmonumenten.

Op 25 juni 2012 namen zo'n 50 inwoners uit Wolfheze deel aan een informatieavond over Reijerscamp. In kleine groepjes werd een wandeling door het gebied gemaakt. Deelnemers zijn uitgenodigd te vertellen wat het gebied voor hen bijzonder maakt en waar veranderingen gewenst zijn. Deze informatie is als startpunt voor de natuurvisie gebruikt.

In oktober en november 2012 kwamen vervolgens 14 personen bijeen om verder mee te denken over de bouwstenen voor deze natuurvisie. Zij vormden samen

een werkgroep die drie keer bijeen is gekomen. De werkgroep bestond uit (in alfabetische volgorde):
Annelies Blankena (Natuurmonumenten)
Ingrid Damen (inwoner Wolfheze)
Henk van Grönningen (inwoner Wolfheze)
Mayke van Hagen (Natuurmonumenten)
Peter Jasperse (inwoner Wolfheze)
Rose-Marie Kamermans-van den Bosch (inwoner Wolfheze)
Mirjam Kleine Koerkamp (Natuurmonumenten)
Gert Kreggemeijer (inwoner Wolfheze)
Maarten Kubbe (inwoner Wolfheze)
Klaas-Jan Mulder (Natuurmonumenten)
Ellen Ninaber (inwoner Wolfheze)
Max Smit (inwoner Wolfheze)

Helen Trouwhorst (inwoner Wolfheze)
Herman Veerbeek (Natuurmonumenten)
Ria Wolken (gebruiker van het gebied).

Frans van Daal was gespreksleider tijdens de bijeenkomsten van de werkgroep.

Anton Logemann (communicatiebureau "Citaat") heeft op basis van de informatie van de werkgroep deze visie geschreven.

Natuurmonumenten en Dorpsbelang Wolfheze presenterden de visie op 21 februari 2013 aan de bewoners van Wolfheze.

Door bewoners is op deze bijeenkomst nog een aantal punten ingebracht. De meeste punten betrof toelichting op de gemaakte keuzes en behoefde geen aanpassing. Soms is er een verduidelijking gemaakt in de tekst. Enkele punten zijn niet overgenomen, te weten aanpassingen aan de ligging van wandel- en ruitpaden t.o.v. de plankaart. Hierover is uitgebreid nagedacht in de werkgroep, de huidige ligging is een compromis tussen diverse belangen.

Ook aan de behoefte aan struinen wordt geen gehoor gegeven door de werkgroep. De aanwezigheid van grondbroeders is hiervoor een belangrijk argument.

De zorgen over aanrijdingen van wild met treinen worden breed gedeeld onder de belangstellenden. Ook over rasters en de toegankelijkheid voor reeën maakt men zich zorgen. Reeën worden over het algemeen gewaardeerd.

Andere suggesties:

- contact leggen met Landschapsbeheer Gelderland voor aanleg, beheer en onderhoud van de boomgaard.
- Leg contact met SBB over de verbinding met het Renkums Beekdal voor de toekomst van de verbindingzone.
- Deel met de provincie de zorg over de Wolfhezerweg met een toegestane snelheid van 80 km/uur en aanrijdingen.
- Bij graafwerkzaamheden dient zorgvuldig omgegaan te worden met bodemarcheologie, ook de recente archeologie van WOII.

Natuurbescherming. Sinds 1905.

Natuur is een onuitputtelijke bron van inspiratie en verwondering. Daar moeten we zuinig op zijn en goed voor zorgen. Want in een dichtbevolkt land is natuur extra kwetsbaar. Daarom beschermt Natuurmonumenten 355 gebieden. Overal in Nederland. Voor iedereen. Dat doen we sinds 1905 met steun van vrienden, vrijwilligers, leden en bedrijven. Steun is nodig. Juist nu. Kijk op de website wat jij voor de natuur kunt doen.

Natuurmonumenten | Postbus 9955 | 1243 ZS 's-Graveland | T (035) 655 99 11

Natuurmonumenten

